

GEORGIAN SOCIETY FOR THE
PRESERVATION OF HISTORICAL
MONUMENTS

შპს № 1452
Зак. № 1452

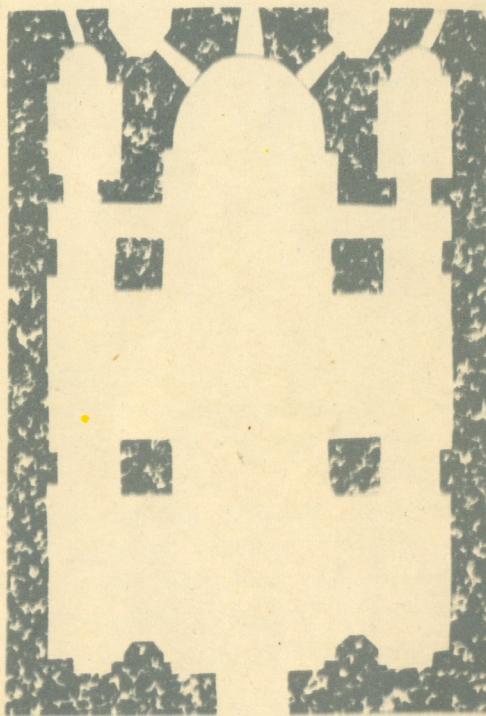
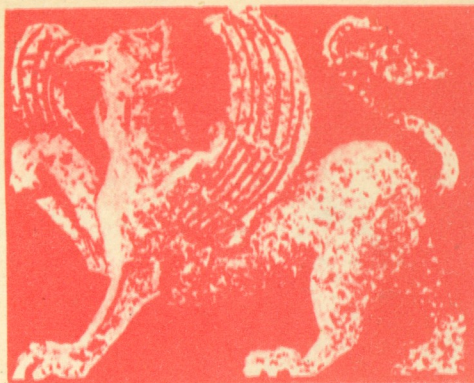
სს 01986
УЭ 01986

ტირაჟი 5000
Тираж 5000

ლითო-ოფსეტური ბეჭდვის ფ-კა. თბილისი, ბროსეს ქ. 2
Ф-ка Лито-офсетной печати, Тбилиси, ул. Броссе, 2

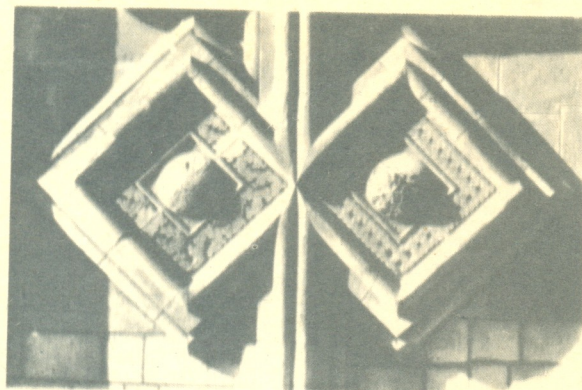
ფასი 10 კპ.
ЦЕНА 10 коп.

ნ 27/1690 P X 4923/1

საქართველოს
საზღვრო-საზღვრო
საზღვრო-საზღვრო
საქართველოს
საზღვრო-საზღვრო
საქართველოს

SAMTAVISI

Samtavisí is a small village lying 63 kilometres from Tbilisi, just off the Tbilisi—Gori highway. It is the site of one of the noblest monuments of Georgian architecture—a domed church dating back to A. D. 1030.

The ground-plan of the building is a very simple one; it is a rectangle approximating to a square. The dome rests upon four insulated piers.

The laconic architectonic forms of the structure, coupled as they are with its decorative style, were later widely used in medieval Georgian architecture.

The deep niche-shaped recesses of the east front are markedly enhanced by a deeply-undercut ornamental composition in the shape of a huge cross with two lozenges, which intensifies to saturation point the effect produced by this face. The dynamism of the upward-streaming structural lines is greatly heightened by the high skill in the choice of the variegated tints and hues of the stone.

The architecture of the building testifies to the craftsmanship and the fine sense of form of the master-builder whose extraordinary compositional keenness could realize such a remarkable achievement in artistic expressiveness. As attested by the inscription on the south front, the cathedral was built by the bishop Ilarion Kanchaeli of Samtavisí.

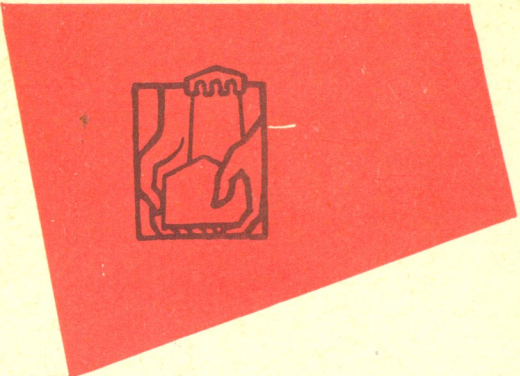
Though the structure has come down to us in an altered shape—the original porches are gone, and the drum of the dome, as well as the western wall, are fifteenth-century restorations—yet the harmoniousness of its design and the elegance of its proportions succeed in producing an effect of wholeness.

The cathedral is encircled by a fortress-wall, with a seventeenth-century bell tower over the gate.

Adjoining the wall on its inner side, are the ruins of the episcopal palace (11th cent.). The smaller church within the *enceinte* is, in all likelihood, to be dated to the same epoch.

G. Alshibaia

Editor: V. Beridze

სამთავისი

თბილისიდან 63 კმ-ზე, თბილისი — გორის გზა-
ტკეცილის მახლობლად, სოფელ სამთავისში მდებ-
არეობს ქართული ხუროთმოძღვრების ერთ-ერთი
ძეგლთაგანი — დიდი გუმბათიანი ტაძარი. ზუსტად
დათარიღებული 1030 წლით.

ტაძარს მარტივი გეგმა აქვს. იგი კვადრატის
მსგავს მართკუთხედს წარმოადგენს. ტაძრის გუმ-
ბათი ოფს თავისუფალ ბურჯზეა დაყრდნობილი.
შენობის ლაკონიურობა დაყვანილია იმ ფორმამდე,
რამაც ტაძრის დეკორატიულ მორთულობასთან
ერთად ფართო გავრცელება ჰპოვა ძველ ქართულ
არქიტექტურაში.

აღმოსავლეთის ფასადზე გამოყენებული ღრმა
სამკუთხა ნიშების სისტემა და დეკორატიული
კომპოზიცია — დიდი ორნამენტირებული ჯვარი
და ორი ნატიფად ნაკვეთი რომბი — ზომიერად
ავსებენ კედლის სიბრტყეს.

ზეატყორცნილ ხაზთა დინამიკას აძლიერებს
დიდი ოსტატობით შერჩეული სხვადასხვა ელფე-
რის ქვა.

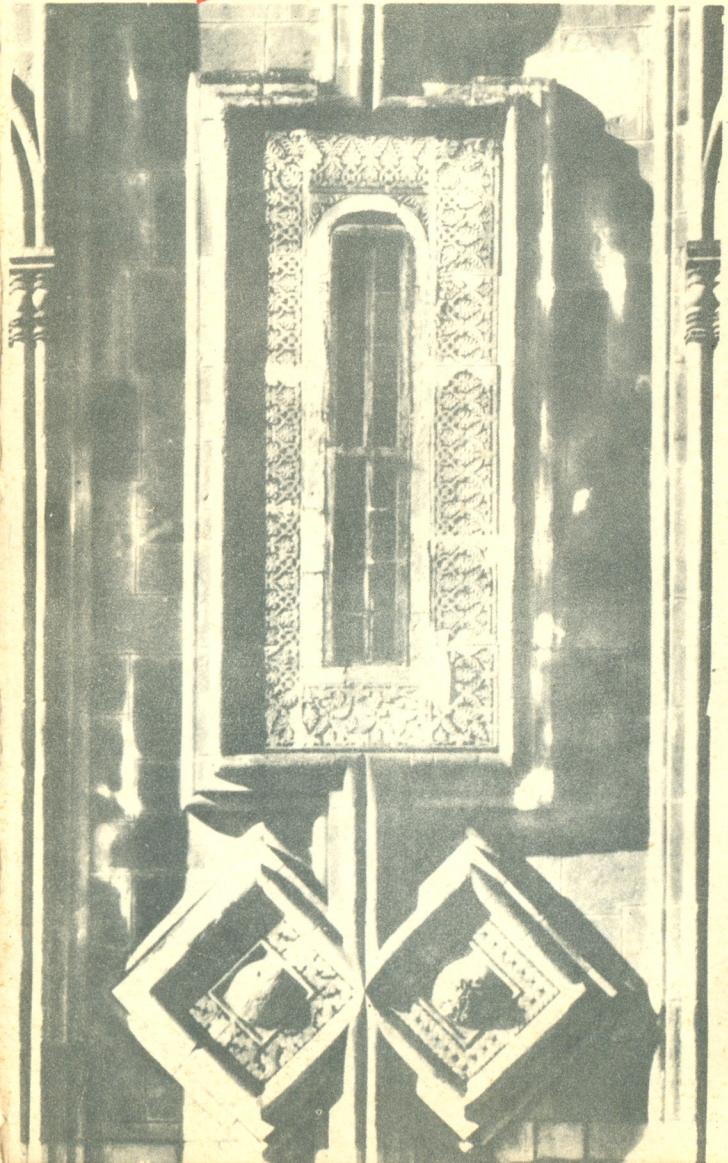
არქიტექტურული ნაგებობა ხუროთმოძღვრის
დიდ ნიჭსა და ფაქიზ გემოვნებაზე მეტყველებს.
მშენებელმა მახვილი კომპოზიციური გადაწყვეტით

შესანიშნავ მხატვრულ ეფექტს მიაღწია. აღმოსა-
ვლეთის ფასადზე არსებული წარწერა გვამცნობს,
რომ ეს ტაძარი ააგო სამთავნელმა ეპისკოპოსმა
ილარიონ ყანჩაელმა.

ძველი რამდენადმე შეცვლილი სახით შემოგვრ-
ჩა — აღარ აქვს კარიბჭენი, ხოლო გუმბათის ყელი
და დასავლეთის კედელი XV საუკუნეშია აღდგე-
ნილი. მიუხედავად ამისა, თავისი პროპორციული
აღნაგობისა და პარმონიული გადაწყვეტის წყალო-
ბით, ტაძარი სავსებით დასრულებულ შთაბეჭდი-
ლებას ტოვებს.

ძველს შემოვლებული აქვს ციხის გალავანი,
რომლის კარიბჭეზე დაშენებული სამრეკლო XVII
საუკუნისაა. გალავანს შიგნიდან ებჯინება ეპისკო-
პოსის მე-XI საუკუნის სასახლის ნანგრევები.
როგორც ჩანს, ამავე პერიოდს ეკუთვნის ტაძრის
უზოშივე მდებარე ეკლესია.

გ. ალშიბაია
რედაქტორი: **გ. ბერიძე**

САМТАВИСИ

В 63 километрах от г. Тбилиси, несколько в стороне от шоссе Тбилиси—Гори, находится село Самтависи. Здесь расположен один из самых блестящих памятников грузинского зодчества, — большой купольный храм, точно датированный 1030 годом.

План здания прост. Это прямоугольник приближающийся к квадрату. Купол опирается на четыре свободно стоящих столба. Лаколичные массы храма доведены до формы, которая вместе с его декоративным убранством получила в дальнейшем широкое распространение в древнегрузинской архитектуре.

Примененная на восточном фасаде система глубоких треугольных ниш и декоративная композиция в виде громадного орнаментированного креста и двух ромбов с изящным резным орнаментом до предела насыщают плоскость стены. Динамику устремленных ввысь линий живописно дополняют подобранные с большим мастерством камни различного цвета и оттенка.

Архитектура здания свидетельствует о незаурядном таланте и утонченном вкусе зодчего, сумевшего чрезвычайной заостренностью композиции достигнуть замечательного художественного эффекта. Из надписи на восточном фасаде следует, что строителем этого храма был самтависский епископ Илларион Канчаели.

Хотя памятник дошел до нас в несколько измененном виде, — утрачены древние притворы, а барабан купола и западная стена восстановлены в XV веке, он, благодаря гармоничности своего решения и стройности пропорций, оставляет вполне законченное впечатление.

Памятник окружен крепостной оградой с надвратной колокольней, построенной в XVII веке. С внутренней стороны к ограде примыкают развалины епископского дворца XI века. К этому же периоду относится, очевидно, и небольшая церковь во дворе храма.

Г. Алшибая.
Редактор: В. Беридзе.

ГРУЗИНСКОЕ ОБЩЕСТВО ОХРАНЫ
ПАМЯТНИКОВ КУЛЬТУРЫ